

Datum publicatie: 01.03.2011

Rapport normtabellen Lemo

Rapport van feitelijke leercompetenties zoals gemeten door de Lemo-test van leerlingen en studenten uit Nederland en Vlaanderen naargelang jaargroep, onderwijsvorm en opleidingstype

*Data verzameld tijdens het schooljaar 2007-2008 / 2008-2009
in het kader van het GoLeWe-project*

Vincent Donche, Universiteit Antwerpen, Onderzoeksgroep EduBRON

Stefanie Adriaenssens, Universiteit Antwerpen, Onderzoeksgroep EduBRON

Heleen Verbeke, Universiteit Antwerpen, Onderzoeksgroep EduBRON

Peter Van Petegem, Universiteit Antwerpen, Onderzoeksgroep EduBRON

**Publicatie in het kader van het Interregproject Goesting in Leren en Werken (GoLeWe)
Thema 1: Naar hoger onderwijs - Actie 1.2: Zicht op leercompetenties - Indicator a**

Rapport van feitelijke leercompetenties zoals gemeten door de Lemo-test van leerlingen en studenten uit Nederland en Vlaanderen naargelang jaargroep, onderwijsvorm en opleidingstype

Doelgroep: secundair onderwijs en hoger onderwijs uit Vlaanderen en Nederland

Het GoLeWe-Project

‘Goesting in Leren en Werken’ is zowel de rode draad als de uitdaging van dit project. We willen bereiken dat jongeren hun kwaliteiten kunnen uitbouwen tot competenties die nodig zijn in de maatschappij en in het werkveld. En dat onze jong afgestudeerden werk vinden dat aansluit bij eigen mogelijkheden, motivatie en ambities en bij het vinden van een plaats in de maatschappij.

De projectacties zijn gegroepeerd in drie thema's: een vlotte overgang naar het hoger onderwijs, leren in het hoger onderwijs en samenwerking met het werkveld. Concrete acties richten zich op het verbeteren van leercompetenties, op studiekeuzebegeleiding en op leertrajecten die afgestemd zijn op de mogelijkheden van studenten. Er gaat ook aandacht naar studententutoraat en naar competentie management. Acties die bijdragen tot een betere afstemming en samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zijn: werkplekleren en de uitvoering van werkveldopdrachten door studenten, co-creatie van onderwijs en facilitering van de combinatie werken en leren. Goesting in leren en werken gaan hand in hand. Want de nieuwe werknemer is een kenniswerker die zichzelf blijft ontplooien.

Abstract publicatie

Dit rapport omvat in een eerste deel een beschrijving van de kenmerken die de Lemo-vragenlijst 3^{de} graad in kaart brengt. In een tweede deel worden de feitelijke leercompetenties zoals gemeten met de Lemo-vragenlijst beschreven en onderling vergeleken. De leercompetenties worden onderling vergeleken naar gelang onderwijsvorm, opleidingsjaar en opleidingsniveau (secundair/voortgezet vs hoger onderwijs). Tot slot wordt een overzicht weergegeven van beschrijvende gegevens op basis van de lemo-databank en worden hieruit normscores voor verschillende groepen afgeleid.

Inhoud

1. Inleiding.....	4
1.1 De leerstijl- en motivatie-vragenlijst (LEMO): instrument voor feedback over motivatie en leren in het SO en HO.....	4
1.2 Vragenreeksen van het instrument LEMO.....	4
1.2.1 Studiemotivatie.....	4
1.2.2 Inschatting bekwaamheid.....	5
1.2.3 Leerstrategieën.....	5
1.2.3.1 Regulatiestrategieën.....	5
1.2.3.2 Verwerkingsstrategieën.....	6
2. De normtabellen	7
2.1 Voorstelling van de steekproef	
2.1.1 Vergelijking ASO/VWO ten opzichte van TSO/HAVO	
2.1.2 Vergelijking tussen 5 ^{de} en 6 ^{de} jaars	
2.1.3 Vergelijking 3 ^{de} graad ten opzichte van HO	
2.2 Handleiding bij het gebruik van de normtabellen	
2.3 Overzichtstabellen gemiddelden en standaardafwijkingen	
2.4 Normtabellen	
3. Bijlagen	

1 Inleiding

1.1 De Leerstijl- en motivatievragenlijst (Lemo): instrument voor feedback over motivatie en leren in het SO en HO

Het Leerstijl- en motivatie-instrument (LEMO) biedt respondenten de mogelijkheid feedback te krijgen op de eigen leerstrategie en motivatie. Voor begeleiders is dit instrument een handig hulpmiddel in functie van leerpatroonbegeleiding.

De LEMO is een gesloten vragenlijst opgebouwd uit 14 vragenreeksen die zowel studiemotivatie als leeractiviteiten bevragen. De vragen hebben de vorm van een vaste antwoordschaal. De respondenten kunnen op de antwoordschaal met 5 mogelijkheden aanduiden (met oplopende scores van links naar rechts) in hoeverre ze zich in de uitspraak herkennen.

Na het invullen van de vragenlijst, krijgt elke respondent een individueel rapport met aangepaste feedback en de begeleider krijgt een groepsrapport. Verder kunnen de schaalscores geplaatst worden binnen normtabellen.

Deze handleiding geeft een overzicht van de verschillende schalen die werden opgenomen in de vragenlijst. Vervolgens kan u beschikken over verscheidene normtabellen met als normgroepen: hogeschoolstudenten 1^{ste} bachelor uit Vlaanderen en Nederland, ASO en TSO leerlingen uit het 6^{de} jaar, TSO leerlingen uit het vijfde jaar en HAVO en VWO leerlingen uit het 6^{de} en het 5^{de} jaar. De normtabellen zijn gebaseerd op data verzameld tijdens 2007-2008 en 2008-2009.

1.2 Vragenreeksen van het instrument Lemo

1.2.1 Studiemotivatie

- **Willen studeren:** de mate waarin er sprake is van een meer autonome studiemotivatie of anders gezegd de aanwezigheid van een interne wil om te studeren;
- **Moeten studeren:** de mate waarin er sprake is van een gecontroleerde studiemotivatie; de drijfveer voor het studeren ligt buiten de persoon en wordt meestal bepaald door externe bronnen of door het feit dat men zichzelf onder druk plaatst;
- **Demotivatie:** de mate waarin er sprake is van een gebrek aan motivatie.

We geven enkele itemvoorbeelden van vragen over studiemotivatie. De scoreschaal gaat van 'helemaal niet waar' tot 'helemaal waar'.

Ik ben gemotiveerd om te studeren...

Omdat ik dit persoonlijk zeer waardevol vind.

(willen studeren)

Omdat anderen (ouders, vrienden, leerkrachten,...) me hiertoe verplichten.

(moeten studeren)

Eerlijk gezegd, weet ik het niet; ik heb het gevoel dat ik mijn tijd verdoe op school.

(demotivatie)

1.2.2 *Inschatting bekwaamheid*

- **Zelfeffectiviteit:** omvat het vertrouwen in het eigen kunnen en in de manier van studeren. Positieve studievervingen en goede studieresultaten uit het verleden kunnen het zelfvertrouwen opkrikken. De scoreschaal gaat van helemaal oneens tot helemaal eens en is opgesteld in 1-7 puntenschaal. Vanaf het schooljaar 2009-2010 zal ook deze schaal bestaan uit een 1-5 puntenschaal.

Ik denk dat ik goed kan studeren.

Ik heb vertrouwen in de manier waarop ik studeer.

1.2.3 *Leerstrategieën*

1.2.3.1 *Regulatiestrategieën*

- **Zelfsturing:** het leren zelf kunnen sturen en op een goede manier organiseren. Zelf kunnen bepalen wanneer en hoe te leren alsook te controleren of de leerstof voldoende wordt beheerst. Indien nodig de studieplanning kunnen aanpassen.

- **Externe sturing:** bij het leren vooral terugvallen op instructies en controle van anderen of het cursusmateriaal. Studieactiviteiten niet zelf kunnen plannen of organiseren maar in afspraak met en via controle door anderen.

- **Stuurloos leergedrag (a):** moeilijk het eigen leren kunnen sturen of kunnen bepalen wat en hoe moet geleerd worden.

- **Stuurloos leergedrag (b):** moeilijk het eigen leren kunnen sturen of kunnen bepalen wat en hoe moet geleerd worden. De items van de oorspronkelijke schaal werden geherformuleerd. De scoreschaal gaat van 'helemaal niet van toepassing' tot 'helemaal wel van toepassing'. Voorbeelditem: 'Als ik aan het leren ben, heb ik moeite met het leren van een grote hoeveelheid leerstof'. Deze schaal werd mee opgenomen vanaf het schooljaar 2008-2009.

Hier volgen enkele voorbeelden uit de vragenreeks. De scoreschaal gaat van 'ik doe dit zelden of nooit' tot 'ik doe dit (vrijwel) altijd'.

Ik doe tijdens het leren meer dan strikt noodzakelijk is.

(zelfsturing)

Ik leer volgens de aanwijzingen die de leerkracht en de leerstof mij geven.

(externe sturing)

Ik constateer dat ik moeite heb met het leren van een grote hoeveelheid leerstof.

(Stuurloos leergedrag (a))

1.2.3.2 Verwerkingsstrategieën

- **Relateren en structureren:** verbanden zoeken tussen eigen kennis en nieuwe leerinhouden, relaties kunnen leggen tussen leerinhouden en verschillende vakken, de onderliggende relaties in de leerstof kunnen aanduiden.
- **Kritisch verwerken:** het actief interpreteren van de leerstof waarbij ook ruimte is voor de ontwikkeling en het opbouwen van een eigen visie.
- **Analyseren:** de leerstof van A tot Z verwerken waarbij elk deeltje afzonderlijk wordt bestudeerd. Het kan daarbij gaan om de opeenvolgende stappen van een theorie of de stappen van een bewijsvoering.
- **Memoriseren:** het voortdurend herhalen van feiten, begrippen, kenmerken zodat men dit uit het hoofd kan opzeggen. Hier gaat het om het zomaar van buiten leren van losse feiten zonder de mogelijke onderlinge relatie te begrijpen.
- **Concrete verwerking:** de leerstof in verband brengen met wat er buiten de school gebeurt (hobby's, interesses, het dagelijkse leven, het werkveld, ...). Men koppelt de leerstof aan eigen ervaringen en zoekt naar concrete voorbeelden en praktische toepassingsmogelijkheden. Deze schaal werd mee opgenomen vanaf het schooljaar 2008-2009.

De eerste drie verwerkingsstrategieën zijn onderdelen van de diepe verwerkingsstrategie. De overige twee verwerkingsstrategieën zijn onderdelen van de stapsgewijze verwerkingsstrategie.

In het instrument LEMO komen de vragen als volgt aan bod met een scoreschaal van links naar rechts: 'ik doe dit zelden of nooit' of 'ik doe dit (vrijwel) altijd':

Ik breng feiten in verband met de grote lijn van een les of van de leerstof.

(Relateren en structureren)

Ik probeer de interpretaties van deskundigen kritisch te benaderen.

(Kritisch verwerken)

Rijttjes met kenmerken van een bepaald verschijnsel prent ik in mijn hoofd.

(Memoriseren)

Ik analyseer de opeenvolgende stappen in een bewijsvoering één voor één.

(Analyseren)

Met behulp van wat ik op school leer, bedenik ik oplossingen voor praktische problemen.

(Concrete verwerking)

- **Samenleren:** de manier van leren vergelijken met die van medeleerlingen/medestudenten. Hier volgen enkele voorbeelden uit de vragenreeks. De scoreschaal gaat van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens'. Deze schaal werd mee opgenomen vanaf het schooljaar 2008-2009.

Ik vergelijk mijn manier van leren vaak met die van andere leerlingen.

Ik vind het belangrijk om te weten hoe andere leerlingen denken en leren.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende schalen waaruit de lemo vragenlijst is opgebouwd en het corresponderende deel binnen de vragenlijst zelf. Verder toont het de betrouwbaarheid (Cronbach's alfa) van de schalen (N=4323). Een $\alpha > .65$ wijst op een voldoende betrouwbare schaal. In bijlage kan je de Lemo-vragenlijst vinden.

D1	Moeten studeren	.69	D8	Analyseren	.74
D2	Willen studeren	.84	D9	Concrete verwerking	.76
D3	Demotivatie	.81	D10	Zelfsturing	.72
D4	Zelfeffectiviteit	.86	D11	Externe sturing	.69
D5	Relateren en structureren	.76	D12	Stuurloos leergedrag (a)	.74
D6	Kritisch verwerken	.71	D13	Samenleren	.80
D7	Memoriseren	.75	D14	Stuurloos leergedrag (b)	.80

(a) Schooljaar 2007-2008 en 2008-2009

(b) Schooljaar 2008-2009

2 De normtabellen

[De normtabellen worden niet openbaar gemaakt. Voor meer informatie kunt u terecht bij Vincent Donche (Vincent.Donche@ua.ac.be) of Herman Van de Mosselaer (herman.vandemosselaer@plantijn.be)]

